

Nr 38.

Ankom till riksdagens kansli den 28 april 1925 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avlöningsförmåner m. m. åt vissa kronojägare i Villingsbergs revir, i vad angår pensionsväsendet.

I en till riksdagen avlåten, den 20 februari 1925 dagtecknad proposition nr 94 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

dels att i propositionen omnämnda sju, förut såsom skogvaktare hos Villingsbergs och Vargöns aktiebolag, numera såsom extra kronojägare i Villingsbergs revir anställda personer må vid anställning såsom ordinarie kronojägare för uppflyttning till högre löneklass tillgodoräknas den tid utöver tre år, under vilken de innehaft stadigvarande (ordinarie) anställning såsom skogvaktare hos nämnda bolag;

dels att nämnda personer må såsom tjänstår för erhållande av egen pension tillgodoräknas hela den tid, de innehaft stadigvarande (ordinarie) anställning såsom skogvaktare hos berörda bolag;

dels ock att de befordringsavgifter, som ifrågavarande personer vid anställning såsom ordinarie kronojägare hava att erlægga för inträde i civilstatens änke- och pupillkassa, må till den del, desamma överstiga vad vederbörande haft att erlægga, därest hans ålder vid anställningen såsom ordinarie kronojägare uppgått till 35 år, gäldas av domänverkets medel.

Denna proposition har hänvisats till bankoutskottet, i vad den rör pensionsväsendet, samt i övrigt till jordbruksutskottet; och torde bankoutskottet sålunda hava att uttala sig beträffande dels förslaget om tillgodoräknande av tjänstår för egen pension, dels ock frågan om bestridande av befordringsavgifter för inträde i civilstatens änke- och pupillkassa.

Av utredningen framgår, att Kungl. Maj:t den 11 april 1924 bemyndigat länsstyrelsen i Örebro län att för kronans räkning av Vargöns aktiebolag inköpa de så kallade Villingsbergs-egendomarna i Örebro och Värmlands län — vilka fastigheter från 1898 ägts av Villingsbergs aktiebolag och efter detta bolags likvidation 1917 övergått i Vargöns aktiebolags ägo — för en köpeskilling av 4,050,000 kronor och under vissa av domänstyrelsen och nämnda bolag uppställda villkor i övrigt. Bland de senare ingick, att vid

utgången av år 1923 hos bolaget anställda, å ifrågavarande egendomar tjänstgörande *skogvaktare* skulle tillförsäkras fortsatt anställning i köparens, d. v. s. statens tjänst.

Beträffande ordnandet av ifrågavarande befattningshavares *pensionsförhållanden* har *kommunikationsverkens lönenämnd* i avgivet utlåtande anført följande:

Beträffande pensionsförhållandena kunde erinras därom, att i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension — vilken lag i huvudsak vore gällande för ordinarie tjänstemän vid domänverket — saknades motsvarighet till bestämmelsen i 20 § 1 mom. andra stycket uti lagen den 1 juni 1920 angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid kommunikationsverken. Enligt sistnämnda författningsrum finge, i det fall att enskilt företag övertagits av staten, där ej Konungen annorledes bestämde, tjänsteman, som vid sådant övertagande övergått till stats-tjänst, såsom tjänstär för erhållande av tjänstepension efter prövning av verkets styrelse tillgodoräknas jämväl tid, varunder han innehåft fast anställning vid nämnda företag.

De befattningshavare, om vilka i förevarande ärende vore fråga, syntes, i analogi med vad i berörda författningsrum stadgats beträffande tjänstemän vid kommunikationsverken, skäligen böra tillerkännas rätt att såsom tjänstär för erhållande av pension enligt de för domänverkets tjänstemän gällande bestämmelserna tillgodoräkna jämväl den tid, varunder de innehåft fast (ordinarie) anställning vid det enskilda bolaget.

Med avseende å befattningshavarnas *familjepensionering* har *statskontoret* yttrat huvudsakligen följande:

Statskontoret finge erinra, att riksdagen år 1913, under förutsättning att lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension vunne tillämpning å tjänstemän vid statens vattenfallsverk och att i följd därav tjänstemän vid nämnda verk bleve förpliktade till delaktighet i civilstatens änke- och pupillkassa, medgivit, att de tilläggsavgifter, vilka enligt § 16 i reglementet för nämnda kassa, ävensom de befodringsavgifter, som jämlikt § 14 i samma reglemente skulle till kassan utgivas av förmän, maskinskötare och vakter, vilka före 1913 års ingång anstälts vid Trollhätte kanalverk, finge utbetalas av vederbörande verks medel. År 1921 hade vidare riksdagen medgivit, att såsom bidrag till beredande av delaktighet i telegrafverkets änke- och pupillkassa för den från aktiebolaget Stockholmstelefon av telegrafverket övertagna personal, vilken erhållit ordinarie tjänst vid nämnda verk, finge av telegrafmedel till berörda kassa utbetalas ett belopp av 81,912 kronor.

Statskontoret finge ytterligare erinra, att riksdagen — i samband med den vid 1918 års riksdag beslutade reglering av avlöningsförhållandena m. m. för personal vid statens hospital och asyler — såsom bidrag till befodringsavgifter, vilka befattningshavare, tillhörande sjukvårds- och ekonomipersonalen vid dessa anstalter, hade att, därest de från och med år 1919 tillträdde befattning å ordinarie stat enligt reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa, erlægga, beviljat ett anslag av 230,000 kronor.

De extra kronojägare, om vilka i ärendet vore fråga, syntes böra beredas samma förmån, som under liknande förhållanden medgivits ett flertal andra befattningshavare. Då medelåldern för befodran till ordinarie kronojägare för närvarande, enligt vad statskontoret inhämtat, kunde anses utgöra 34 år,

skulle nu ifrågavarande extra kronojägare, även om de förut varit anställda i statens tjänst, fått vid befordran till ordinarie vidkännas befordringsavgifter till avsevärda belopp. Det borde dock icke ifrågakomma, att dessa extra kronojägare i förevarande avseende bereddes större förmåner än domänstyrelsens egen extra personal. De extra kronojägare, som vid blivande inträde i änke- och pupillkassa icke fyllt 35 år, syntes därför själva böra vidkännas hela befordringsavgiften, och de, som vid nämnda tidpunkt fyllt 35 år, torde även själva böra vidkännas befordringsavgifter till belopp, som de skolat erlägga, därest de vunnit inträde i kassan vid 35 års ålder, medan återstående befordringsavgifter torde böra utgå av domänverkets medel.

Styrelsen för civilstatens änke- och pupillkassa har bland annat lämnat följande uppgift för en var av ifrågavarande personer angående dels befordringsavgiftens storlek under förutsättning att delaktigheten började med juli månad 1925, dels även den del av nämnda avgift, som enligt statskontorets förslag skulle erläggas av vederbörande tjänstinnehavare själv, ävensom den del, som enligt samma förslag skulle utgå av domänverkets medel:

N a m n	Född	Delaktigheten börjar den 1/7 1925		
		Befordrings- avgift Kronor	Tjänstinh. andel Kronor	Domän- verkets bidrag Kronor
Bäck, Per	7/10 1874	1,499: 40	540: 60	958: 80
Karlsson, Gustaf Edvard	8/10 1887	703: 80	540: 60	163: 20
Hellström, Oskar Edvard	31/6 1894	295: 80	295: 80	—
Karlsson, Karl Einar	12/10 1890	520: 20	520: 20	—
Persson, Per Emanuel	4/10 1886	765: —	540: 60	224: 40
Karlsson, Erik Einar	17/6 1892	418: 20	418: 20	—
Johansson, Karl Viktor	25/12 1886	754: 80	540: 60	214: 20
Summa kronor	—	4,957: 20	3,396: 60	1,560: 60

Departementschefen har för egen del i nu förevarande hänseenden anført:

»I pensionsfrågan torde jag få erinra, hurusom Kungl. Maj:t och riksdagen vid upprepade tillfällen medgivit, att kronojägare, som uppnått pensionsålder och tidigare varit anställd såsom skogsvaktare i enskild tjänst men vid den enskilda skogens försäljning till kronan åtföljt densamma och vunnit anställning som kronojägare vid skogsstaten, fått för pensionsbeloppets bestämmande räkna sig till godo den tid, vederbörande varit anställd såsom skogsvaktare å samma skog även i enskild tjänst, (se prop. nr 12/1921, 35/1922, 18/1923 och 34/1924; R. skr. nr 67/1921, 303/1922, 318/1923 och 81/1924). Det torde emellertid, såsom kommunikationsverkens lönenämnd ovan framhållit, vara synnerligen lämpligt att redan från början ordna ifrågavarande befattningshavares pensionsfråga. Jag torde i detta sammanhang jämväl få erinra om att 1921 års pensionskommitté i sitt betänkande med förslag till civil tjänstepensionslag (st. off. utr. 1924: 56 sid. 59) framhållit, att då det ej sällan torde vara förenat med avsevärda svårigheter att först vid den tidpunkt, då befattningshavaren avginge från tjänsten, bedöma i vad mån han borde såsom tjänstår få tillgodoräkna sig tid, varunder han utom statens tjänst utfört arbete, det syntes kommittén önskligt att, där så utan olägenhet kunde ske, denna fråga upptoges till prövning redan vid befattningshavarens anställande i statstjänst. Jag tillstyrker således, att ifrågavarande befattningshavare redan nu böra tillförsäkras rätt att såsom tjänstår

för egen pension tillgodoräkna sig hela den tid, de innehaft stadigvarande anställning såsom skogvaktare hos ovannämnda bolag.

Vad slutligen angår befattningshavarnas ställning i avseende å familjepensioneringen, finner jag i likhet med statskontoret, att de av ifrågavarande befattningshavare, som vid blivande inträde i civilstatens änke- och pupillkassa icke fyllt 35 år, själva böra vidkännas hela befordringsavgiften, och att de, som vid nämnda tidpunkt fyllt 35 år, själva böra vidkännas befordringsavgifter till belopp, som de skolat erlægga, därest de vunnit inträde i kassan vid 35 års ålder, medan återstående befordringsavgifter torde böra utgå av domänverkets medel. Då jag, såsom ovan nämnts, förutsätter, att befattningshavarna från och med den 1 juli 1925 utnämnas till ordinarie kronojägare, skulle alltså kostnaderna komma att fördelas på sätt angives i ovanstående, av styrelsen för civilstatens änke- och pupillkassa uppgjorda tabell.»

I fråga om utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Vad Kungl. Maj:t i skilda hänseenden föreslagit beträffande pensionsförhållandena för här ifrågavarande befattningshavare står i överensstämmelse med vad riksdagen tidigare i åtskilliga fall medgivit och har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet har på grund härav ansett sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och får alltså hemställa,

Utskottet.

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition, såvitt densamma nu är föremål för prövning, må medgiva,

dels att ifrågavarande sju, förut såsom skogvaktare hos Villingbergs och Vargöns aktiebolag, numera såsom extra kronojägare i Villingbergs revir anställda personer må såsom tjänstär för erhållande av egen pension tillgodoräknas hela den tid, de innehaft stadigvarande (ordinarie) anställning såsom skogvaktare hos berörda bolag;

dels ock att de befordringsavgifter, som ifrågavarande personer vid anställning såsom ordinarie kronojägare häva att erlægga för inträde i civilstatens änke- och pupillkassa, må till den del, desamma överstiga vad vederbörande haft att erlægga, därest hans ålder vid anställningen såsom ordinarie kronojägare uppgått till 35 år, gäldas av domänverkets medel.

Stockholm den 28 april 1925.

På bankoutskottets vägnar:

K. J. GUSTAFSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Gustafsson* i Stensholm, *Vindahl*, *Dalberg*, *Berge*, *Andersson* i Hägelåkra, *Bondeson*, *Bodin* och *Östergren*; samt

av andra kammaren: herrar *Winkler*, *Borggren*, *Bäcklund*, *Olsson* i Berg, *Ryberg*, *Kloo*, *Johansson* i Edsbyn och *Paulsen*.
